

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної програми
«Фізична терапія, ерготерапія»
“ 28 ” листопада 2024року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради Навчально-
наукового медичного інституту
Протокол від 29 листопада 2024 р. № 4

СИЛАБУС

**ЕРГОТЕРАПІЯ ПРИ ПОРУШЕННЯХ ДІЯЛЬНОСТІ ВНУТРІШНІХ
ОРГАНІВ ТА ХІРУРГІЧНИХ ВТРУЧАННЯХ**

обов'язкова

(редакція з урахуванням оновлення ОП «Фізична терапія, ерготерапія»,
відповідно вимог Стандарту, згідно Наказу МОН України від 29.10.2024р. №1541)

рівень вищої освіти

галузь знань

спеціальність

спеціалізація

освітня кваліфікація

професійна кваліфікація

форма навчання

курс та семестр вивчення

навчальної дисципліни

перший (бакалаврський) рівень

22 Охорона здоров'я

227 Терапія та реабілітація

227.02 Ерготерапія

бакалавр терапії та реабілітації

асистент ерготерапевта

денна

III курс, 5 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри фізичної

та реабілітаційної медицини

Протокол від 27 листопада 2024 р. № 6

Полтава – 2024

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Баранець Інна Володимирівна , доктор філософії, доцент; Клеценко Людмила Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент; Страшко Євгеній Юрійович, кандидат медичних наук, доцент; Скріннік Євгенія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент.
Профайли викладачів	https://sport-health.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 69-70-94
E-mail:	sporthealth@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://sport-health.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 9 / 270, із них:

Лекції (год.) – 36

Практичні (семінари) (год.) – 108

Самостійна робота (год.) – 126

Вид контролю ПМК (іспит)

Політика навчальної дисципліни

Особливості вивчення дисципліни «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях» визначається політикою Університету та кафедри щодо організації освітнього процесу.

Кафедрою створене якісне та безпечне освітнє середовище: лекції читаються в аудиторіях Університету, які оснащені мультимедійними проекторами; практичні заняття проходять на базах:

Полтавський державний медичний університет (ПДМУ);

КП «Полтавська обласна клінічна лікарня ім. М. В. Скліфосовського Полтавської обласної ради»;

КП «Полтавський обласний клінічний медичний кардіоваскулярний центр Полтавської обласної ради»;

КП «1-А МКЛ ПМР»;

КП «2-А МКЛ ПМР»

ТОВ «ОРТОПЕД».

Шановний здобувачу вищої освіти! При опануванні дисципліни ми

дотримуємося Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті та Правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету, затверджених Вченою радою ПДМУ від 8.02.2023 р., протокол №5 https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/ycZUUg0fZUvD4QBZ4a18PWhTNJH8AbU6fANHfFAF.pdf

Звертаємо увагу! Здобувачам освіти необхідно:

- виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;
- завчасно приходити на заняття;
- відповідати правилам дрес-коду учасників освітнього процесу;
- дотримуватись правил техніки безпеки;
- вимикати телефон під час занять;
- не залишати заняття без дозволу викладача;
- глибоко та всебічно оволодіти знаннями та вміннями, котрі будуть необхідні майбутньому працівнику високої кваліфікації;
- бути комунікативними та відкритими до знань

Для успішного засвоєння дисципліни необхідно систематично готуватися до практичних занять, виконувати практичні завдання, опрацьовувати теми, що рекомендовані для самостійного вивчення, брати активну участь в обговоренні теми заняття в аудиторії. Ми цінуємо старанність, активність, швидкість та креативність мислення, наполегливість в навчанні.

Викладання освітньої компоненти в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії) може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання, а саме з використанням платформ Google-класу та Zoom.

Академічна доброчесність є фундаментом сталого розвитку вищої освіти та моральним імперативом для її подальшого вдосконалення. Ми дотримуємося політики академічної доброчесності, визначеної Положенням про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету і просимо взаємності.

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти включає:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації (наприклад, окрім випадків дозволених викладачем, підготовки практичних завдань під час заняття);
- списування під час контролю знань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів);
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення

посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку кафедри, бути толерантними, доброзичливим и та виваженими у спілкуванні з викладачами та співробітниками кафедри, медичним персоналом закладу охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях: лекційних, практичних, ПМК є обов'язковим з метою адекватного поточного та підсумкового оцінювання знань.

Політика дедлайну та відпрацювання здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з Регламентом електронного відпрацювання студентами пропущених занять і незадовільних оцінок, що затверджені у закладі вищої освіти;
- роботи, які здає здобувач вищої освіти з порушенням терміну без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимальної, наприклад, практичні навички);
- перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається, окрім ситуацій невиконання програми дисципліни або неявки на підсумковий контроль.

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів.

У випадку пропуску занять здобувачі освіти діють відповідно

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Вивчення модуля передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти, яка регламентована Положенням про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти у Полтавському державному медичному університеті.

Оцінювання результатів навчання проходить прозоро і відкрито. Керуємося Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.

Якщо здобувач освіти не згодний з результатами оцінювання, він має право скористатися рекомендаціями Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.

При організації освітнього процесу викладачі та здобувачі освіти діють відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті.
- Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавському державному медичному університеті
- Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету.
- Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.
- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті.
- Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті.
- Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти Полтавського державного медичного університету.
- Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці.
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.
- Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету.
- Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету та ін.

Зі всіма наведеними документами можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>.

У здобувача освіти є можливість долучитися до неформальної освіти на онлайн платформах (наприклад, <http://portal.phc.org.ua/en/>; <https://academy.nszu.gov.ua/>; <https://prometheus.org.ua/>; <https://members.physio-pedia.com/>). Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Полтавському державному медичному університеті: https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/fKBks6cPo5jzq0brID6eI7LKTEAcqmrjdjrewYFvL.pdf

Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях» являє собою адаптовану до

потреб сучасної медицини модель університетського курсу, який передбачає набуття кожним здобувачем вищої освіти спеціальних знань, умінь і навичок, загальних та фахових компетентностей передбачених курсом. У процесі навчання здобувачі вищої освіти отримують знання та практичні навички з ерготерапії для реабілітації осіб із порушеннями функцій внутрішніх органів та після хірургічних втручань, що сприятиме формуванню клінічного мислення та вмінь розробляти ерготерапевтичні втручання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є відновлення повсякденної діяльності, самообслуговування та соціальної активності пацієнта через використання цілеспрямованих зайняткових терапевтичних втручань (праці, побутових і соціальних завдань) з урахуванням обмежень, спричинених хворобами серця, легенів, ШКТ, інших внутрішніх органів, а також наслідків операцій, щоб повернути людину до повноцінного життя та роботи, себто відновлення та реабілітації фізичного, психічного та соціального благополуччя. Основна увага зосереджується не на лікуванні самої патології органа (це завдання лікаря), а на тому, як конкретне захворювання чи операція впливає на якість життя на незалежність пацієнта у виконанні значущих для нього справ.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити. «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях» як навчальна дисципліна базується на вивченні здобувачами освіти: анатомії людини, патології, фізіології, основ практичної діяльності в ерготерапії (вступ до спеціальності) й інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити. «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях» як навчальна дисципліна:

- забезпечує послідовність та взаємозв'язок з компонентами ОПП циклу практичної підготовки, іншими предметами навчального плану, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосування знань з ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;

- навчає використовувати засоби ерготерапії на практиці для попередження хвороб людини;

- забезпечує попередження передпатологічних станів та патологічних змін, які виникають при стресових навантаженнях, обмеженнях рухової та заняттєвої активності.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань щодо застосування ерготерапії при порушеннях

діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях; вмінь розробляти та проваджувати в реабілітаційний процес програми ерготерапії; здійснювати контроль стану пацієнтів із захворюваннями внутрішніх органів та оцінювати ефективність застосованих методів і засобів ерготерапії.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів з нормативним регулюванням діяльності ерготерапевта;
- дати студентам знання щодо особливостей перебігу хвороб внутрішніх органів і систем та характеристик стану організму після хірургічного втручання;
- навчити студентів оцінювати стан пацієнтів за МКФ, здійснювати первинне, етапне та заключне реабілітаційне обстеження пацієнтів із захворюваннями внутрішніх органів та після хірургічних втручань, заповнювати індивідуальний реабілітаційний план та іншу медичну документацію;
- навчити студентів розробляти індивідуальні програми реабілітації з ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів та після хірургічних втручань;
- сформувати практичні навички проведення індивідуальних занять з ерготерапії при захворюваннях внутрішніх органів.

Компетентності та результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності ерготерапевта з відновлення активності та участі осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп, які стосуються ментальних, сенсорних, нейром'язовоскелетних, кардіореспіраторних та інших функцій організму.

Загальні:

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні:

СК 02. Здатність інтегрувати у практичну діяльність знання типового розвитку людини, станів здоров'я, медичної термінології та патологічних процесів, які стосуються різних структур та функцій організму, що впливають на заняттєву активність та участь осіб різних вікових та нозологічних груп.

СК 03. Здатність аналізувати і враховувати у практичній діяльності вплив особистих факторів, функцій і структур організму та факторів середовища на заняттєву активність та участь.

СК 04. Здатність застосовувати у практичній діяльності основи теорії ерготерапії та рефлексивне професійне мислення.

СК 06. Здатність виконувати елементи оцінювання, налаштування та навчання користуванню допоміжними засобами реабілітації під супервізією ерготерапевта для покращення функціональної мобільності, пересування у громаді та покращення заняттєвої участі.

Програмні результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

ПРН 05. Знати та розуміти основи теорії ерготерапії, враховуючи моделі практики ерготерапії (occupational therapy models), рамки практики (frames of reference), засновані на доказах, для вирішення заняттєвих потреб окремих осіб та груп, які отримують послуги ерготерапії.

ПРН 07. Здійснювати заняттєвий аналіз, вміти адаптовувати і застосовувати заняттєву активність у терапевтичний спосіб.

ПРН 09. Навчати пацієнтів/клієнтів безпечному й ефективному використанню допоміжних засобів реабілітації, ортезів, протезів та інших адаптивних засобів та пристосувань для покращення функціональної мобільності, заняттєвої участі та пересування у громаді.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- основи етіології, патогенезу і клінічну симптоматику основних захворювань внутрішніх органів (захворювання серцево-судинної, дихальної, травної, сечовидільної системи та порушення обміну речовин);
- клініко-фізіологічне обґрунтування застосування ерготерапії при патології внутрішніх органів та хірургічних втручаннях;
- покази та протипокази до застосування окремих засобів реабілітації при зазначених захворюваннях;
- принципи використання ерготерапії.

вміти:

- покращити стан здоров'я, самопочуття, підвищити фізичну самостійність та активність осіб з серцево-судинними, респіраторними та іншими захворюваннями внутрішніх органів та після хірургічних втручань;
- розробляти і впроваджувати комплекс заходів та рекомендацій, спрямованих на поліпшення діяльності серцево-судинної, дихальної, травної, видільної систем та організму в цілому, відновлення або компенсацію порушених чи відсутніх функцій;
- застосовувати фізичні вправи, масаж, преформовані фізичні чинники при вказаних захворюваннях;
- аналізувати хід виконання програми ерготерапії, вносити необхідні корективи;

- надавати консультації у межах своєї компетенції та визначати необхідність звертання пацієнтів до інших фахівців сфери охорони здоров'я.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до дисципліни. Роль та місце ерготерапії в клініці внутрішніх хвороб та після оперативних втручань.	2
2	Ерготерапія при захворюваннях серцево-судинної системи.	2
3	Ерготерапія при кардіохірургічних втручаннях.	2
4	Ерготерапія при захворюваннях органів дихання.	2
5	Ерготерапія після хірургічних втручань на органах дихання.	2
6	Ерготерапія при захворюваннях травної системи.	2
7	Ерготерапія при захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів.	2
8	Особливості ерготерапії при хронічних захворюваннях нирок.	2
9	Ерготерапія після оперативних втручань на органах черевної порожнини.	2
10	Ерготерапія при захворюваннях ендокринної системи.	2
11	Ерготерапія при цукровому діабеті та його ускладненнях.	2
12	Ерготерапія після оперативних втручань з приводу ендокринологічних захворювань.	2
13	Ерготерапія при системних захворюваннях.	2
14	Особливості ерготерапії у хворих із ревматоїдним артритом, анкілозуючим спондилітом.	2
15	Загальні принципи ерготерапії в хірургічному стаціонарі та у післяопераційний період.	2
16	Ерготерапія у пацієнтів після трансплантації органів.	2
17	Ерготерапія при онкологічних захворюваннях внутрішніх органів.	2
18	Ерготерапія при паліативному догляді за пацієнтами із захворюваннями внутрішніх органів.	2
Разом		36

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми	К-кість годин
Модуль 1. Ерготерапія при захворюваннях внутрішніх органів та після хірургічних втручань		
Змістовий модуль 1. Вступ до ерготерапії при порушеннях діяльності внутрішніх органів		
1.	Вступ. Основи анатомії та фізіології внутрішніх органів	4
2.	Основи ерготерапевтичного підходу	4
3.	Оцінка функціонального стану пацієнта	4
Змістовий модуль 2. Ерготерапія при патологіях органів дихання		
4.	Ерготерапія при захворюваннях дихальної системи (ХОЗЛ, астма, фіброз)	6
5.	Ерготерапія при дихальній недостатності	6
Змістовий модуль 3. Ерготерапія при патологіях серцево-судинної системи		
6.	Ерготерапія при захворюваннях серцево-судинної системи (ІХС, гіпертензія, інфаркт)	8
7.	Ерготерапія після операційних втручань (шунтування, стентування, протезування)	6
Змістовий модуль 4. Ерготерапія при патологіях травної системи		
8.	Ерготерапія при захворюваннях травної системи (гастрит, виразкова хвороба, панкреатит, холецистит, гепатит, коліт, хвороба Крона)	8
9.	Ерготерапія після операційних втручань на органах травної системи	2
10.	Психосоціальні аспекти харчування та самообслуговування	6
Змістовий модуль 5. Ерготерапія при порушеннях сечовидільної та статеві системи		
11.	Ерготерапія при захворюваннях сечовидільної та порушеннях статеві системи (інконтиненція, нефропатії, стоми, СКХ)	6
12.	Особливості ерготерапії у пацієнтів після катетеризації та нефректомії	4

Змістовий модуль 6. Післяопераційна ерготерапія		
13.	Ерготерапевтична реабілітація після хірургічних втручань та трансплантації	6
14.	Оцінка побутових навичок і адаптація середовища	8
Змістовий модуль 7. Ерготерапія при системних захворюваннях та порушеннях ендокринної системи		
15.	Ерготерапія при системних захворюваннях (артрит, спондиліт, СЧВ, подагра)	4
16.	Ерготерапія при захворюваннях ендокринної системи (цукровий діабет, ожиріння, кахексія, патології щитовидної залози) та після оперативних втручань з приводу ендокринологічних захворювань	4
Змістовий модуль 8. Ерготерапія при онкологічних захворюваннях та особливості ерготерапії при паліативному лікуванні		
17.	Ерготерапія при онкологічних захворюваннях внутрішніх органів	2
18.	Ерготерапія при паліативному лікуванні пацієнтів із захворюваннями внутрішніх органів	2
Змістовий модуль 9. Інтеграція знань та кейс-менеджмент		
19.	Робота з кейсами пацієнтів	8
20.	Симуляційні заняття. Робота в команді	8
	ПМК (іспит)	2
	Разом	108

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-кість годин
1.	Підготовка до лекційних та практичних занять - теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	86
2.	Підготовка до ПМК (іспиту)	18
3.	Опрацювання питань, що не входять до плану аудиторних	22

	занять:	
3.1	Оцінка ефективності застосування засобів ерготерапії, фізичної терапії.	4
3.2	Огляд пацієнта та проведення функціональних проб і тестів.	6
3.3	Загальні принципи ерготерапії та фізичної терапії при інфаркті міокарда	4
3.4	Ерготерапія при стенокардії	4
3.5	Ерготерапія при гіпертонічній хворобі.	4
Разом		126

Індивідуальні завдання

- огляд наукової та методичної літератури відповідно до тематики лекцій, практичних занять;
- написання рефератів;
- участь у науково-дослідній роботі;
- підготовка наукових доповідей на студентські наукові конференції.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю та семестрової підсумкової атестації (іспиту)

1. Визначте основні відмінності у ролі та зоні відповідальності ерготерапевта та асистента ерготерапевта.
2. Які ключові сфери діяльності (заняття) людини є фокусом ерготерапії? Наведіть приклади.
3. Назвіть три основні причини, через які пацієнти з порушеннями внутрішніх органів потребують ерготерапевтичного втручання.
4. Сформулюйте, що таке "запобіжні заходи" (precautions) у клінічній практиці та чому асистент повинен їх суворо дотримуватися.
5. Яка основна мета роботи асистента ерготерапевта в гострому хірургічному відділенні?
6. Опишіть, як асистент документує результати втручання та звітує про стан пацієнта ерготерапевту.
7. Перерахуйте три ключові етичні принципи, якими керується асистент ерготерапевта у своїй роботі.
8. Які типи діяльності (занять) можуть бути використані як терапевтичний інструмент?
9. Що таке Аналіз діяльності і навіщо асистент повинен розуміти його основи?

10. Назвіть абсолютні протипоказання для початку будь-якої активної ерготерапевтичної сесії.
11. Назвіть чотири критичні показники життєвих функцій, які асистент повинен моніторити перед та під час активності.
12. Які зміни в стані пацієнта (наприклад, колір шкіри, дихання) є сигналом до негайного припинення активності?
13. Опишіть правильну процедуру миття рук та використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ) для профілактики інфекцій.
14. Як асистент ерготерапевта проводить скринінг (попереднє оцінювання) на наявність пролежнів у пацієнтів, прикутих до ліжка?
15. Що таке ортостатична гіпотензія? Опишіть, як асистент має їй запобігати під час вертикалізації.
16. Схарактеризуйте шкалу оцінки болю (наприклад, ВАШ) та як асистент використовує її перед початком втручання.
17. Які обмеження рухів (наприклад, підйом ваги, згинання) є типовими після великих абдомінальних операцій?
18. Як асистент забезпечує безпеку середовища палати перед початком сесії (наприклад, фіксація катетерів, розташування обладнання)?
19. Опишіть, як асистент допомагає пацієнту з медичними дренажами (наприклад, у грудній чи черевній порожнині) під час переміщення.
20. Назвіть три критерії виписки з ВІТ, пов'язані з функціональністю, які ерготерапевт може оцінювати.
21. Назвіть п'ять базових навичок самообслуговування (ADLs), які асистент тренує найчастіше.
22. Опишіть покроково, як асистент навчає пацієнта самостійному одяганню футболки, використовуючи принцип "спочатку слабка сторона".
23. Назвіть три адаптивні пристрої для допомоги у прийомі їжі та поясніть їхнє призначення.
24. Як асистент допомагає пацієнту організувати простір навколо ліжка (зону досяжності) для підвищення самостійності?
25. Схарактеризуйте техніки збереження енергії (Energy Conservation) і наведіть два приклади їхнього застосування у побуті.
26. Опишіть, як асистент може модифікувати рутинну діяльність, щоб зменшити навантаження на груди після кардіохірургічного втручання.
27. Назвіть три допоміжні засоби для догляду за нижніми кінцівками (наприклад, надягання шкарпеток), які може застосовувати асистент.
28. Як асистент забезпечує безпеку пацієнта під час виконання гігієнічних процедур у ванній кімнаті (наприклад, використання поручнів)?
29. Опишіть тренування комунікативних навичок та використання невербальних засобів для пацієнтів після тривалої інтубації.

30. Які прості адаптації асистент може запропонувати для полегшення письма або роботи з планшетом пацієнту з тремором?
31. Назвіть три цілі правильного позиціонування пацієнта, прикутого до ліжка, згідно з принципами ерготерапії.
32. Опишіть правильне позиціонування пацієнта на боці для профілактики пролежнів та контрактур.
33. Схарактеризуйте техніку "міст" (bridging) і як вона використовується для підготовки до переміщення в ліжку.
34. Назвіть три основні допоміжні засоби для переміщення пацієнта (наприклад, ручки, трапеції, ковзаючі дошки).
35. Опишіть переміщення "від ліжка до крісла" за допомогою асистента: покрокова інструкція.
36. Як асистент обирає правильну висоту ліжка або крісла для безпечного вставання/сідання?
37. Які запобіжні заходи необхідні при роботі з пацієнтом, який має постійний уретральний катетер, під час переміщення?
38. Опишіть, як асистент навчає пацієнта, який має високий абдомінальний розріз, безпечно перевертатися в ліжку.
39. Назвіть три типи крісел або пристосувань для сидіння, які можуть бути використані для пацієнтів у гострому стані.
40. Що таке спланхнічне кровообіг і чому поступова вертикалізація є важливою для пацієнтів після тривалого постільного режиму?
41. Опишіть особливості дихальної гімнастики, яку асистент може проводити для пацієнтів після торакальної хірургії.
42. Які обмеження рухів у плечовому поясі застосовуються для пацієнтів після аортокоронарного шунтування (АКШ)?
43. Як асистент допомагає пацієнту після ампутації нижньої кінцівки у фазі передопераційної/ранньої післяопераційної ерготерапії?
44. Назвіть три основні ускладнення з боку діяльності, які можуть виникнути у пацієнтів із гострою серцевою недостатністю.
45. Опишіть роль асистента у підготовці пацієнта з колостомою до самостійного догляду (ерготерапевтичний аспект).
46. Як ерготерапевтичне втручання допомагає пацієнтам із синдромом постінтенсивної терапії (PICS) у відновленні фізичних навичок?
47. Сформулюйте базову інструкцію для пацієнта з ХОЗЛ щодо виконання повсякденної діяльності з мінімізацією задишки.
48. Які методи зниження м'язового тону (спастичності) можуть бути використані асистентом ерготерапевта під час догляду та позиціонування?
49. Опишіть, як асистент тренує толерантність до фізичного навантаження (Activity Tolerance) у пацієнта з постінфарктним станом.

50. Як асистент може застосовувати терапевтичну активність для полегшення післяопераційного болю (немедикаментозні методи)?
51. Опишіть основи ефективного спілкування з пацієнтами, які мають порушення слуху або зору.
52. Назвіть три ознаки делірію або гострої сплутаності свідомості, які асистент повинен негайно повідомити ерготерапевту.
53. Як асистент використовує орієнтування в реальності (Reality Orientation) для пацієнтів у ВІТ.
54. Опишіть, як асистент може залучити родичів пацієнта до процесу відновлення його діяльності.
55. Які прості когнітивні активності (наприклад, ігри, пазли) можна використовувати для пацієнтів у гострому стані для стимуляції уваги?
56. Сформулюйте, як асистент може адаптувати письмовий інструктаж для пацієнта з порушенням уваги.
57. Назвіть три простих модифікації домашнього середовища, які асистент може порекомендувати перед випискою для запобігання падінням.
58. Опишіть, як асистент заохочує пацієнта до відновлення своїх соціальних ролей (наприклад, роль батька, друга) через діяльність.
59. Яку роль відіграє відпочинок та гігієна сну у відновленні функціональності пацієнта?
60. Опишіть, як асистент вчить пацієнта самоконтролю та розпізнаванню ранніх ознак погіршення стану здоров'я під час активності.
61. Обґрунтуйте клініко-фізіологічне застосування фізичних вправ при захворюваннях органів дихання.
62. Охарактеризуйте лікувальні рухові режими та засоби реабілітації на клінічному та постклінічному етапах реабілітації.
63. Обґрунтуйте клініко-фізіологічне застосування фізичних вправ при захворюваннях органів травлення.
64. Надайте характеристику реабілітації та вторинній профілактиці виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки.
65. Обґрунтуйте клініко-фізіологічне застосування фізичних вправ при захворюваннях органів видільної системи.
66. Охарактеризуйте засоби ерготерапії при пневмонії.
67. Охарактеризуйте рухові режими та форми проведення занять при гіпотонічній хворобі
68. Обґрунтуйте клініко-фізіологічне застосування фізичних вправ при захворюваннях обміну речовин
69. Опишіть особливості, ерготерапії при бронхіальній астмі.
70. Опишіть особливості ерготерапії при стенокардії
71. Охарактеризуйте методичні засади застосування комплексної реабілітації при ожирінні

72. Опишіть профілактику захворювань органів дихання. Вплив засобів реабілітації на дихальну систему.
73. Опишіть рухові режими, реабілітаційні заходи і засоби при гастритах.
74. Охарактеризуйте класифікацію дихальних вправ, які застосовуються в реабілітації, їх вплив на організм людини.
75. Опишіть застосування засобів ерготерапії при запальних захворюваннях судин.
76. Охарактеризуйте основні засоби ерготерапії на клінічному етапі при інфаркті міокарда.
77. Опишіть особливості ерготерапії та профілактики при подагрі.
78. Опишіть завдання та засоби, ерготерапії при плевриті.
79. Охарактеризуйте основні засоби та методика ерготерапії при пневмонії.
80. Опишіть механізми лікувального впливу фізичних вправ при захворюваннях органів травлення.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю (іспиту)

1. визначення показань та протипоказань до реабілітації.
2. складання реабілітаційного маршруту пацієнта;
3. проведення реабілітаційного обстеження пацієнта, використовуючи анкети, опитувальники, тести, інструментальні методи;
4. застосування МКФ у практичній діяльності;
5. оформлення результатів реабілітаційного обстеження;
6. складання індивідуального реабілітаційного плану пацієнта;
7. визначення мети та завдання реабілітації (SMART-цілі);
8. складання плану реабілітаційних втручань;
9. складання індивідуальних програм реабілітації;
10. проведення занять з ерготерапії;
11. оцінювання ефективності реабілітаційних інтервенцій;
12. визначення необхідних методів реабілітації для пацієнтів різних нозологічних груп.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

Методи навчання

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- тематичні дискусії;
- мозковий штурм;
- аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод);
- імітаційні завдання;

- презентації;
- тренінги;
- практичні.

Форми і методи оцінювання

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- індивідуальний контроль;
- груповий контроль;
- самоконтроль.

Система поточного та підсумкового контролю

Оцінювання результатів навчання здійснюється на принципах об'єктивності, систематичності та системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, доступності та зрозумілості методики оцінювання, з урахуванням індивідуальних можливостей здобувачів вищої освіти.

Контрольні заходи з дисципліни «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях» включають поточний та підсумковий контроль, які регламентуються

«Положенням про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті».

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. Викладач оцінює успішність кожного здобувача вищої освіти відповідно до тематичного плану у формі усного опитування, виконання письмових завдань, тестових завдань, міні-кейсів.

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та

		усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом науково-педагогiчного пpацiвника, в цiлому самостiйно застосовувати її на практицi, контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, серед яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок, володiє не менш нiж 75% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.
3 (задовiльно)	D	Здобувач освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень з допомогою науково-педагогiчного пpацiвника може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, серед яких є значна кiлькiсть суттєвих, володiє не менш нiж 65% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.
	E	Здобувач освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi. володiє не менш нiж 60% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.
2 (незадовiльно)	FX	Здобувач освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину матерiалу, володiє менш нiж 60% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.
	F	Здобувач освіти володiє матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, володiє менш нiж 60% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.

Дисципліна «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях» оцінюється в формі підсумкового модульного контролю, який проводиться в форматі іспиту.

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Ерготерапія при порушеннях діяльності внутрішніх органів та хірургічних втручаннях».
2. Силабус.
3. Тести для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти.
4. Практичні кейси.

Рекомендована література

Базова

1. Основи фізичної реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг.ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль : ТНМУ, 2021. – 372 с.
2. Майкова Т. В. Ерготерапія : підручник / Т. В. Майкова, Н. І. Пришляк, В. І. Смирнова ; за заг. ред. Т. В. Майкової. – Київ : Медицина, 2021. – 328 с.
3. Основи внутрішньої медицини та фізичної реабілітації / за ред. Швед М.І. – К.: Укрмедкнига, 2021. – 412 с.
4. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 784 с.
5. Швесткова О. Фізична терапія: підручник / Швесткова О., Сладкова П. та кол.. – К.:Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.
6. Добровольська Н. А., Юшковська О. Г. та ін. (ред.) Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії : навчальний посібник. – Одеса : ОНМедУ, 2019.
7. Creek J. Occupational therapy and mental health / J. Creek. – 4th ed. – Edinburgh : Churchill Livingstone ; Elsevier, 2010. – 456 p.

Допоміжна

1. Фізична та реабілітаційна медицина в клініці внутрішніх хвороб : керівництво / В. О. Малахов [та ін.] ; МОЗ України, Харк. мед. акад. післядиплом. освіти, Харк. держ. акад. фіз. культури. - Харків : б. в, 2021. - 323 с.
2. Глиняна О. О. та ін. Фізична терапія при хірургічних захворюваннях : навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2019.
3. Анатомія людини: підручник: у 3 т. / А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін.. – вид. 6-те, доопр. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 456 с.:іл..
4. Шевчук Л. В. Застосування ерготерапевтичних підходів у відновленні навичок самообслуговування у дітей з особливими потребами / Л. В. Шевчук // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – 2023. – № 1 (37). – С. 115–121.

5. Кондратюк С. М. Активізація ресурсів особистості – запорука збереження психологічного здоров'я // Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. – 2022. – № 2. – С. 81-85. – УДК 378.147:159.9. – DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.2.13>
6. Taylor R. E. The effects of music therapy on the behavior of children with autism / R. E. Taylor, L. A. Smith // Journal of Occupational Therapy. – 2019. – Vol. 73, Iss. 5. – P. 1–9.
7. World Federation of Occupational Therapists. Minimum Standards for the Education of Occupational Therapists [Electronic resource] / WFOT. – 2016. – 30 p. – URL: wfot.org (accessed: 10.12.2025).
8. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : підручник для студентів і лікарів / В. М. Сокрут [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Сокрут ; Всеукр. асоц. фізіотерапевтів та курортологів, Донец. нац. мед. ун-т, Терноп. нац. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. - Краматорськ : Каштан, 2019 - Т. 1. - 2019.
9. Атлас бойової хірургічної травми (досвід АТО/ООС) / під загальною ред. В.В. Цимбалюка. - Харків : Колегіум, 2021. - 385с.
10. Клінічна онкологія. Навчальний / За редакцією Ю. В. Москаленко. Суми. Сумський державний університет 2020. 212 с.
11. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. проф. Ю.М. Мостового. – 22-ге вид., перероб. – Київ, Центр ДЗК, 2017. – 616 с.
12. Кафедра фізичної та реабілітаційної медицини / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sport-health.pdmu.edu.ua/>
13. Наукові та методичні здобутки співробітників кафедри фізичної та реабілітаційної медицини ПДМУ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.pdmu.edu.ua/handle/123456789/50>.

Розробники:

доктор філософії, доцент Інна БАРАНЕЦЬ,

к.пед.н., доцент Людмила КЛЕЦЕНКО,

к.мед.н., доцент Євген СТРАШКО.